

قوانین و قرارات معاملات دولتی (کلیات قانون برگزاری مناقصات)

به سفارش اداره کل بنادر و دریا نوردی استان هرمزگان

مجری:

دانش افزای آرکا

پاییز ۱۴۰۳

آیین‌نامه معاملات دولتی

فصل اول: حدود معاملات

ماده ۱ - معاملات دولتی از نظر مبلغ به سه طبقه تقسیم می‌شود:

- معاملات خیلی جزئی

- معاملات جزئی.

- معاملات عمده.

ماده ۲- معاملات خیلی جزئی معاملاتی است که مبلغ آن از سه هزار ریال تجاوز نکند.

معاملات جزئی آن است که میزان معامله از سه هزار ریال بیشتر و از پنجاه هزار ریال تجاوز نکند و معاملات عمده عبارت است از معاملاتی که از پنجاه هزار ریال بیشتر باشد.

فصل دوم: مناقصه

الف - طریقه انجام مناقصه

ماده ۳ - در مورد معاملات خیلی جزئی مأمور مکلف است به فروشندگان اشیاء یا انجام‌دهندگان کار مورد احتیاج مراجعه و پس از تحقیق کامل از قیمت جنس یا اجرت کار معامله را با رعایت کامل صرفه دولت انجام داده ذیل سند هزینه را با قید اینکه به نازلترین قیمت ممکنه معامله انجام شده‌است امضاء نماید.

ماده ۴ - در مورد معاملات جزئی متصدی امر باید از فروشندگان کالا یا انجام‌دهندگان کار که عده آنها کمتر از سه نفر نباشد (مگر در مواردی که واقعاً عده فروشنده یا انجام‌دهنده کار در محل کمتر باشد) از هر کدام روی ورقه جداگانه استعلام کتبی به عمل آورده به این ترتیب که نوع جنس یا موضوع کار مورد معامله و مقدار آن و مشخصات کار در برگ استعلام به طور واضح تعیین و فروشنده کالا یا انجام‌دهنده کار حداقل بهای ممکنه را در برگ استعلام تصریح و در مقابل آن با تعیین نشانی کامل خود و قید تاریخ امضاء کند.

تبصره ۱ - در مواردی که فروشنده یا انجام‌دهنده کار کمتر از سه نفر باشد متصدی امر باید در متن سند هزینه مراتب را قید و امضاء نماید. تبصره ۲ - در مواردی که فروشندگان جنس یا انجام‌دهندگان کار در اوراق استعلام بهاء ضرب‌الاجلی برای فروش یا انجام کار قید می‌نمایند متصدی امر باید طوری اقدام کند که حتماً قبل از انقضاء مدت قید شده معامله به صرفه دولت انجام و خسارتی متوجه دولت نگردد.

ماده ۵ - در مورد معاملات عمده تشریفات مناقصه به طریقی که در مواد بعد ذکر شده الزامی است مگر در مواردی که ترک مناقصه به موجب مقررات قانون مجاز شناخته شده باشد.

- آگهی مناقصه

ماده ۶ - در معاملات عمده در مرکز آگهی مناقصه از یک تا سه نوبت به اقتضاء اهمیت معامله به وسیله روزنامه رسمی کشور و حداقل یکی از جراید کثیرالانتشار و در شهرستانها آگهی به وسیله روزنامه یا به وسیله الصاق در معابر و یا بر حسب اهمیت معامله یا هر دو وسیله به اطلاع عموم خواهد رسید.

تبصره ۱ - در مواردی که ادارات مربوطه تشخیص دهند که انتشار آگهی هم در مرکز و هم در شهرستانها ضرورت دارد می‌توانند به ترتیب مندرجه در ماده فوق در هر محلی که لازم می‌دانند به نشر آگهی اقدام نمایند.

تبصره ۲ - به منظور رعایت صرفه و صلاح دولت ممکن است ادارات مناقصه‌دهنده یک نسخه از آگهی مناقصه را برای شرکتها فروشندگان ذیصلاحیت مستقیماً ارسال دارد.

ماده ۷ - در موقع انتشار آگهی چه در مرکز و چه در شهرستانها باید شرایط زیر کاملاً در آگهی رعایت گردد:

- تعیین نوع جنس و میزان آن یا نوع کار و میزان آن و محل تحویل جنس و انجام کار و مدت تحویل و در مواردی که یک معامله طبق نمونه یا مشخصات جداگانه انجام می‌شود باید در آگهی صریحاً قید گردد که طبق نمونه ممهور یا صورت مشخصات موجود در اداره مربوطه معامله انجام خواهد شد.

- مدت قبول پیشنهادها از تاریخ انتشار آگهی در داخله کمتر از ده روز و در خارجه کمتر از دو ماه نبایستی باشد.

- در آگهی باید قید شود که پیشنهاددهنده مبلغی که اداره مربوطه به تناسب و میزان معامله یا سنخ کار مقطوعاً تعیین می نماید و از صدی پنج مبلغ برآوردی کمتر نباشد به عنوان سپرده نقداً به صندوق اداره مربوطه یا به حساب سپرده به بانک تحویل و قبض آن را ضمیمه پیشنهاد بنماید تا هر گاه برنده مناقصه از پیشنهاد خود عدول نماید سپرده به نفع دولت ضبط گردد و به پیشنهادهای فاقد سپرده ترتیب اثر داده نخواهد شد. پیشنهاددهنده می تواند به جای سپرده نقدی تضمین بانکی ضمیمه پیشنهاد تسلیم نماید و همچنین می توان با تشخیص اداره مربوطه میزان سپرده را در مواردی که صدی پنج معامله زاید بر پانصد هزار ریال بشود بر پانصد هزار ریال محدود نمود.

- در صورتی که مقتضیات ایجاب نماید که به برنده مناقصه پیش قسط داده شود مأخذ آن باید در آگهی مناقصه قید گردد و پرداخت پیش قسط منوط به اخذ ضمانت نامه بانکی خواهد بود و آن نیز باید در آگهی قید شود.

- نسبت به مناقصه هایی که محتاج به نقشه و دفتر مشخصات باشد بایستی قبل از نشر آگهی نقشه های کار به انضمام دفتر مشخصات جامعی که تمام نکات و دقایق فنی در آن ملحوظ شده باشد تهیه و شرایط پرداخت هم معین و در آگهی قید شود که به وسیله دفتر اداره در مقابل دریافت بهاء در دسترس داوطلبان گذارده خواهد شد.

- هر گاه موضوع مناقصه مربوط به معاملات با خارجه اعم از خرید جنس یا ماشین آلات برای تأسیس کارخانه و یا انجام عملیات فنی مهمی باشد علاوه بر آگهی در داخله کشور یک نسخه از آگهی باید به وسیله وزارت امور خارجه به هر یک از سفارتخانه های ممالک مربوطه بیگانه در تهران و یک نسخه هم به سفارتخانه های کشور در ممالک مربوطه خارجه فرستاده شود.

- در آگهی قید شود که برنده مناقصه ملزم است برای حسن انجام کار مبلغی که در امور ساختمانی و باربری و خرید ماشین آلات از صدی پنج و در سایر موارد از صدی ده کل مبلغ معامله کمتر نباشد نقداً یا تضمین از یکی از بانکهای مجاز بسپارد و یا در حین انعقاد قرارداد معادل مبلغ تعیین شده برای تضمین حسن انجام کار از جنس مورد پیمان تحویل نماید و همچنین در آگهی های مناقصه مربوط

به امور ساختمانها و باربری باید قید شود که از وجوه اقساط کارهای انجام شده وسیله پیمانکار ده درصد در امور ساختمانی و پانزده درصد در کارهای باربری کسر خواهد شد و استرداد تضمین حسن انجام کار و همچنین مبالغی که به طور اقساط کسر می شود طبق شرایطی خواهد بود که در آگهی تعیین می شود.

- در آگهی باید قید شود که اداره مربوطه در رد یا قبول هر یک یا تمام پیشنهادها مختار است.
- در آگهی قید شود که هزینه ثبت قرارداد (در صورتی که اداره مربوطه ثبت قرارداد را در دفاتر اسناد رسمی ضروری تشخیص بدهد پرداخت مالیات و هر گونه عوارضی به عهده برنده مناقصه خواهد بود. میزان مالیات باید در اسناد مناقصه یا مزایده قید شود که پیشنهاددهندگان با علم و اطلاع از رقم مالیاتی که تعلق می گیرد پیشنهاد دهند.
- در آگهی باید قید شود که به پیشنهادهای مشروط و مبهم و پیشنهادهایی که بعد از مدت مقرر در آگهی برسد مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.
- در آگهی تصریح شود که اداره مجاز خواهد بود تا صدی بیست و پنج از میزان جنس یا کار مورد معامله کسر و اضافه نماید.
- روز و ساعت قبول و قرائت پیشنهادها و همچنین اجازه حضور پیشنهاددهندگان و یا نمایندگان آنها در کمیسیون مناقصه باید در آگهی درج شود.
- محل تحویل کالای مورد خرید اعم از داخله یا خارجه باید در آگهی قید شود.

- اداره مناقصه دهنده بنا بر اهمیت معامله حداکثر مدتی را که برای بازرسی پیشنهاد و تشخیص حایز حداقل لازم است در شرایط مناقصه قید خواهد نمود و چنانچه مطالعه کمیسیون از مدت مزبور تجاوز نماید پیشنهاددهندگان می توانند از پیشنهاد خود عدول کرده و سپرده خود را مسترد دارند.
- در صورتی که شرایط با رعایت مراتب فوق مفصل باشد و درج آنها در آگهی موجب هزینه زیاد گردد در آگهی قید خواهد شد که شرایط معامله در دفتر اداره مربوطه موجود داشت

پیشنهاددهندگان باید یک نسخه از شرایط معامله را دریافت و امضاء کرده و به پیشنهاد خود ضمیمه نمایند.

- نمونه ضمانت نامه باید به ضمیمه اسناد مناقصه یا مزایده به داوطلبان تسلیم شود که ضمانت نامه را عیناً مطابق مضمون آن تنظیم و ضمیمه پیشنهاد کنند. همچنین نمونه قرارداد که برای معامله منعقد خواهد شد باید ضمن اسناد مناقصه به داوطلبان داده شود که زیر آن را با قید عبارت قرائت شود و مورد قبول است امضاء و به پیشنهاد خود ضمیمه نمایند.

ماده ۸ - وزارتخانه ها و ادارات مستقل دولتی چنانچه در مورد معامله عمده ذکر شرایط خاصی را مقتضی بدانند می توانند به قسمی که با مفاد این آیین نامه مخالفت نداشته باشد نکات لازم را در متن آگهی یا در شرایط و مشخصات مناقصه درج نمایند به طوری که عموم داوطلبان قبل از تسلیم پیشنهاد از مدلول آن استحضار حاصل کنند و به هر حال منظور داشتن امتیازاتی برای برنده مناقصه خارج از آنچه قبلاً در آگهی و مشخصات پیش بینی شده است. ممنوع می باشد.

ماده ۹ - وزارتخانه ها و بنگاه های دولتی باید ترتیبی بدهند که از آگهی های مربوطه به مناقصه و مزایده منتشره در روزنامه رسمی کشور اطلاع حاصل نمایند تا چنانچه اشیاء مورد مناقصه را برای فروش داشته باشند و یا به اشیایی که به مزایده گذارده شده نیازمند باشند از اداره مناقصه یا مزایده دهنده تقاضا کنند که معامله را با آنها انجام دهد در این صورت اداره مربوطه مکلف است با تساوی شرایط معامله را با اداره پیشنهاددهنده انجام نماید.

ج - کمیسیون مناقصه

ماده ۱۰ - کمیسیون مناقصه در مرکز حداقل از سه نفر به شرح زیر تشکیل می شود:

- رئیس اداره یا قسمت معامله کننده یا نماینده او.

- رئیس حسابداری وزارتخانه یا اداره مستقل یا نماینده او.

- یک نفر بازرس از طرف وزارتخانه یا اداره مستقل.

تبصره - در مواردی که معامله مربوط به امور فنی باشد حضور مهندس یا مأمور فنی از طرف وزارتخانه یا اداره مستقل در کمیسیون ضروری است.

ماده ۱۱ - در شهرستانها کمیسیون مناقصه مرکب خواهد بود از رئیس اداره مربوطه یا نماینده او و رئیس اداره دارایی یا نماینده او و رئیس حسابداری اداره مربوطه یا نماینده او و در معاملات مربوط با اداره دارایی رئیس کارپردازی دارایی نیز شرکت خواهد نمود و در موارد معاملات فنی متخصص فنی هم باید شرکت نماید.

ماده ۱۲ - اداره مناقصه‌دهنده حتی‌الامکان نرخ عادلانه جنس یا کار مورد معامله را به وسایل مطمئن به دست آورده و روز تشکیل کمیسیون قبل از قرائت پیشنهادهای در دسترس اعضاء کمیسیون خواهد گذاشت تا کمیسیون بتواند با بصیرت کامل نسبت به پیشنهادهای واصله اظهار نظر نموده و تصمیم مقتضی اتخاذ نماید.

ماده ۱۳ - کمیسیون باید در روز مقرر که در آگهی قید شده تشکیل و پیشنهادهای رسیده را اعم از این که یک یا بیشتر باشد مفتوح و قرائت و صورت‌مجلس تنظیم نماید.

ماده ۱۴ - اگر در نتیجه انتشار آگهی مناقصه پیشنهادی نرسد و یا پیشنهادهای رسیده از سه فقره کمتر باشد و یا قیمت‌های پیشنهاد شده از حدوداعتدال خارج باشد معامله به یکی از شقوق زیر انجام خواهد شد:

- چنانچه پیشنهادی نرسیده و یا قیمت‌های پیشنهاد شده از حدود اعتدال خارج باشد کمیسیون می‌تواند ضمن تنظیم صورت‌مجلس اظهار نظر نماید که معامله به طریق استعلام بهاء و با توجه به نرخ عادلانه‌ای که قبلاً به دست آمده انجام بشود.

- در صورتی که پیشنهادهای رسیده کمتر از سه فقره باشد قیمت عادلانه به وسیله استعلام بهاء تعیین و هر گاه قیمتی که به این طریق به دست می‌آید با حداقل قیمت پیشنهادهای مساوی و یا زیاده‌تر از آن باشد معامله با حایز حداقل مناقصه انجام و چنانچه کمتر بوده و پیشنهاددهنده نیز حاضر باشد معامله را به آن قیمت قبول نماید کمیسیون می‌تواند با او معامله و الا به مأخذ حداقل استعلام انجام خواهد شد.

- چنانچه میزان معامله زاید بر پانصد هزار ریال باشد و کمیسیون تجدید آگهی را مقتضی بداند با تنظیم صورتمجلس نظر خود را ضمن اعاده پرونده به اداره مربوطه اعلام خواهد نمود و اداره مربوطه بایستی در تجدید آگهی اقدام نماید در این صورت مناقصه اولی کان لم یکن خواهد بود و در هر حال بیش از یک مرتبه مناقصه تجدید نخواهد شد.

- چنانچه معامله مربوط به خرید ماشین آلات و یا کارخانه از خارج کشور بوده و یا برای انجام عملی باشد که اجرای هیچ یک از شقوق فوق انجام پذیر نبوده و یا مقرون به صرفه و صلاح نباشد در این صورت کمیسیون می تواند ترتیب دیگری را که مقرون به مصلحت تشخیص دهد برای انجام معامله در نظر گرفته و به اداره معامله کننده ابلاغ نماید در این صورت موضوع در کمیسیون مندرجه در تبصره یک ماده ۱۵ مطرح خواهد شد.

ماده ۱۵ - در صورتی که پیشنهادهای رسیده سه فقره یا زیاده تر باشد پس از قرائت آنها و اطلاع از قیمت پیشنهادی و تشخیص حداقل و مقایسه آن بانرخ عادلّه (موضوع ماده ۱۲) کمیسیون با رعایت مدت مقرر در آگهی (موضوع بند ۱۴ از ماده ۷) تصمیم مقتضی اتخاذ و برنده مناقصه را تعیین و صورت مجلس تنظیم خواهد نمود.

تبصره ۱ - در مورد معاملاتی که مبلغ آن از دو میلیون ریال بیشتر است و همچنین در مورد معاملات موضوع قسمت ۴ ماده ۱۴ پس از اعلام نتیجه مناقصه از طریق کمیسیون پرونده در کمیسیون دیگری که از سه نفر عضو عالی مقام و ذیصلاحیت به انتخاب وزیر یا رییس اداره مستقل و در شرکتها و بنگاه های دولتی به انتخاب هیأت مدیره تشکیل می شود بررسی و نظر کمیسیون مزبور پس از تصویب مقامات مجاز قاطع بوده و اجرا خواهد شد.

تبصره ۲ - پس از موعد مقرر در آگهی (موضوع بند ۱۴ از ماده ۷) هیچ گونه پیشنهادی اعم از کتبی و یا شفاهی خواه قبل از تصمیم کمیسیون و یا بعد از آن به هیچ عنوان پذیرفته نخواهد شد و تصمیم کمیسیون باید بلافاصله به اداره مربوطه ابلاغ بشود و اداره مربوطه موظف است منتها در ظرف ۷ روز (به استثنای ایام تعطیل) نتیجه مناقصه را به برنده مناقصه ابلاغ و سپس با انعقاد قرارداد و انجام معامله اقدام نماید.

تبصره ۳ - چنانچه در ظرف ۷ روز (به استثنای ایام تعطیل) اداره مربوطه نتیجه تصمیم کمیسیون را به برنده مناقصه ابلاغ ننماید و یا پس از ابلاغ و حاضر بودن برنده مناقصه برای انجام معامله دفع الوقت نموده و اقدام به انجام معامله یا انعقاد قرارداد نکند و از این جهت خسارتی متوجه دولت نگردد مسئول امر مورد تعقیب قرار خواهد گرفت.

تبصره ۴ - در صورتی که برنده مناقصه از قبیل خودداری و یا پس از ابلاغ کتبی حداکثر تا هفت روز (به استثنای ایام تعطیل) حاضر به انعقاد قرارداد نشود اداره مربوطه سپرده او را ضبط و به طریق مذکور در ماده ۱۶ اقدام می نماید.

ماده ۱۶ - قبل از انعقاد قرارداد یا تسلیم تضمین حسن انجام معامله از طریق برنده مناقصه سپرده حایز حداقل درجه دوم مسترد نخواهد شد تا در صورتی که برنده مناقصه از انعقاد قرارداد یا انجام معامله خودداری نماید اداره مربوطه بتواند با نفر دوم (در صورتی که تفاوت بهای پیشنهادی او با نفر اول زیادتر از مبلغ سپرده نباشد) در انعقاد قرارداد با او اقدام نماید و در صورتی که تفاوت بهاء زیادتر از مبلغ سپرده باشد بایستی طبق ماده ۱۴ عمل نمایند بدیهی است چنانچه نفر دوم هم پس از ابلاغ کتبی و انقضای مهلت مقرر حاضر به انعقاد قرارداد نشود سپرده او ضبط خواهد شد. مراتب مندرج در این ماده باید ضمن آگهی با اسناد مناقصه قید شود.

ماده ۱۷ - چنانچه حایز حداقل قیمت بیش از یک نفر بوده و نسبت به واگذاری معامله به یکی از آنها رضایت حاصل نشود برنده به وسیله قرعه تعیین خواهد شد. ماده ۱۸ - در صورتی که آگهی مناقصه برای اجناس مختلف منتشر شده و قیمت یک یا چند قلم از پیشنهادی نسبت به پیشنهاد دیگر ارزانتر و چند قلم آن گرانتر باشد چنانچه خرید اجناس مورد معامله از فروشندگان متعدد مقرون به صرفه و ممکن باشد بایستی معامله تفکیک و هر قلم از اجناس مزبور را از کسی که به نازلترین قیمت قبول کرده خریداری و در غیر این صورت با کسی که من حیث المجموع از همه ارزانتر پیشنهاد داده است انجام شود.

ماده ۱۹ - هر گاه پیشنهادهای رسیده به پوله‌های مختلف یا در مقابل صدور کالا از کشور ایران و یا از مجرای حسابهای پایاپای دولت با کشورهای خارجه باشد اداره مناقصه‌دهنده مکلف است مراتب را از طریق وزارتخانه یا اداره مستقل مربوطه به وزارت دارایی اطلاع داده و پس از اعلام نظر وزارت دارایی به انجام معامله اقدام نماید

. ماده ۲۰ - در صورتی که تصمیم کمیسیون با اکثریت آراء اتخاذ شود معتبر بوده و کسانی که در اقلیت هستند باید نظر خود را با ذکر دلیل در ذیل صورتمجلس نوشته و امضاء نمایند. در مورد معاملات مربوطه به امور فنی چنانچه مهندس یا مأمور فنی در اقلیت واقع شود معامله به هر مبلغ که باشد به کمیسیون مذکوره در تبصره ۱ ماده ۱۵ ارجاع خواهد شد.

ماده ۲۱ - مناقصه حضوری در کلیه معاملات مطلقاً ممنوع است.

ماده ۲۲ - در مورد تعمیر و رنگ‌کاری ابنیه و عمارات و تعمیر جاده‌های شوسه و آسفالت شده و امثال آن در صورتی که اداره مربوطه انجام عمل را به طور امانی به صرفه تشخیص نداده و بخواهد به مقاطعه واگذار نماید و همچنین در مورد حمل محمولات و خرید خواربار و نوشت افزار و اشیاء دیگری که در مدت سال به طور استمرار مورد احتیاج بوده و نمی‌توان میزان آن را جهت درج در آگهی مناقصه پیش‌بینی کرد ممکن است مناقصه را به مدتی که بیش از یک سال نباشد محدود و به ترتیب زیر عمل کرد:

نسبت به تعمیر راه‌های شوسه و آسفالت شده و تعمیر ابنیه و رنگ‌کاری اداره مربوطه با در نظر گرفتن بهای مصالح و دستمزد کاری که برای واحد هر یک از عملیات لازم خواهد بود قیمت واحد هر نوع عمل را عادلانه تعیین و مأخذ مناقصه قرار می‌دهد و شرکت‌کنندگان در مناقصه نسبت به فهرست بهای مزبور به قرار صدی چند پیشنهاد کسر یا اضافه خواهند داد.

- برای به دست آوردن نرخ کرایه افراد و حمل محمولات آگهی مناقصه باید به مأخذ نفر کیلومتر منتشر و پس از به دست آمدن نتیجه با حایز حداقل پیمان منعقد شود

- در مورد خرید خواربار و نوشت افزار و اشیاء دیگر اداره مربوطه صورت جامعی از انواع خواربار و یا نوشت افزار و اشیاء دیگر مورد احتیاج تهیه و خرید آنها را با قید این که اشیاء مورد مناقصه هر مقدار که در مدت مقرر مورد احتیاج واقع شود تحویل گرفته خواهد شد به مناقصه می گذارد.

تبصره - در موارد فوق چنانچه پیمانکار از انجام تعهد خودداری نماید در صورتی که اداره مربوطه بتواند با همان قیمت و شرایط احتیاجات مورد پیمان را برای بقیه مدت تأمین نماید بدون اینکه مناقصه را تجدید کند اجراء پیمان را به دیگری واگذار و چنانچه به آن قیمت تهیه احتیاجات مورد پیمان میسر نگردد مناقصه را تجدید و مادامی که نتیجه مثبت از مناقصه حاصل نشده اداره مربوطه به نحو مقتضی احتیاجات خود را تأمین و طبق مواد پیمان با پیمانکار رفتار خواهد نمود.

ماده ۲۳ - در مورد تهیه لباس مستخدمین جزء و پرداخت دستمزد دوخت و بهای آستر و خرید و تعمیر بخاری و رنگ کاری عمارات وزارتخانه ها و ادارات کشوری و شهرداری در مرکز می توانند با نرخ مناقصه وزارت دارایی احتیاجات خود را تأمین و یا مستقیماً اقدام به مناقصه بنمایند.

ماده ۲۴ - در مورد تعیین نرخ ثابت برای دستمزد چاپ و صحافی اوراق و دفاتر که جزء ضروریات یومیه و به طور مستمر مورد احتیاج وزارتخانه ها و ادارات دولتی می باشد با توجه به بند ۶ از ماده ۴۰ قانون محاسبات عمومی در بهمن هر سال کمیسیونی مرکب از پنج نفر از اشخاص بصیر و با اطلاع به انتخاب وزارت دارایی تشکیل و با در نظر گرفتن اوضاع و احوال میزان متوسط دستمزد کار و نرخ مواد اولیه مورد لزوم و سایر هزینه های مربوطه و منظور نمودن سود عادلانه برای چاپخانه تعرفه ثابت تنظیم و پس از تصویب وزارت دارایی در تمام مدت سال بعد مورد عمل قرار داده می شود.

تبصره - مطبوعات کلیه وزارتخانه ها و ادارات و بانکها و شرکتها و سایر مؤسساتی که تمام و یا نصف سرمایه آن متعلق به دولت است و همچنین شهرداری و اداره کل برق بایستی به وسیله کمیسیونی که از طرف وزارت دارایی تعیین می شود به نسبت سهمی که برای هر یک از چاپخانه ها معین خواهد شد بین آنها تقسیم شود.

ماده ۲۵ - چنانچه در مناقصه قیمت‌های پیشنهادی اضافه بر میزان نرخ یا برآورد اولیه و در مزایده قیمت‌های پیشنهادی کمتر از ارزیابی قبلی به دست‌آید کمیسیون مناقصه یا مزایده می‌تواند با در نظر گرفتن صلاح و صرفه دولت به پیشنهادهای واصله ترتیب اثر داده و معامله را به صرفه دولت انجام دهد. فصل سوم : انعقاد پیمان

ماده ۲۶ - در پیمانهای خرید یا انجام کار باید نکات زیر قید گردد:

- نوع و مقدار جنس و موضوع و میزان کار با مشخصات لازم.

- مدت انجام تعهد و محل تحویل و شرایط تحویل ضمناً باید پیش‌بینی شود که هر گاه پیمانکار در تحویل جنس یا انجام کار طبق شرایط پیمان جزء یا کلاً تأخیر نماید تا مدت معینی که منوط به تشخیص اداره معامله‌کننده خواهد بود جریمه تأخیر از او دریافت و چنانچه پس از انقضای مدت مذکور باز هم تعهدات پیمانکار انجام نشده باشد اداره معامله‌کننده مختار است که کار را به هر نحو مقتضی بداند انجام داده و اگر اضافه بر مبلغ قرارداد تمام شود تفاوت را از محل تضمین و کسور وجه‌الضمان و در صورت عدم تکافو آن از هر گونه مطالبات دیگر که از پیمانکار داشته باشد استیفا نماید و یا قرارداد را فسخ و تضمین پیمانکار را ضبط نموده و معامله را به هر نحو که به صلاح و صرفه باشد انجام دهد. هر یک از شقوق فوق که در نظر گرفته می‌شود و مدتی که جریمه تأخیر تعلق خواهد گرفته و میزان جریمه باید در آگهی یا اسناد مناقصه قبلاً برای استحضار داوطلبان قید گردد.

- نمونه کالای مورد معامله در مواردی که تهیه آن میسر و تهیه‌شده باشد می‌بایستی با مهر کمیسیون مناقصه و پیمانکار ممهور و در اداره مربوطه نگهداری شود و فروشنده ملزم است کالای مورد معامله را طبق نمونه مزبور تحویل دهد.

- در پیمان باید تصریح شود که پیمانکار از مشخصات جنس یا کالا مورد معامله و مقتضیات محل اطلاع کامل داشته و در اجرای پیمان به عذر عدم اطلاع نمی‌تواند معذور شود.

- در پیمان باید قید شود که در صورت لزوم اداره می‌تواند تا حدود بیست و پنج درصد از میزان کار یا جنس موضوع معامله را کسر یا اضافه نماید و در هر دو حال باید قبل از انقضای مدت پیمان به پیمانکار اطلاع داده شود. در صورت اضافه شدن پیمانکار موظف است مطابق شرایط مقرر در پیمان

یا مهلتی که متناسب با میزان و مدت اصل پیمان باشد نسبت به مازاد عمل نماید و در صورت کم شدن نیز در مدتی متناسب با مدت و مقدار اصل پیمان قبل از انقضاء مهلت پیمان کتباً به پیمانکار اطلاع داده می شود.

- در پیمان باید به طور صریح میزان کل بهای مورد معامله یا انجام کار و ترتیب پرداخت آن قید گردد و در مواردی که مأخذ معامله روی واحد بهاء باشد مبلغ کل معامله در پیمان به طور پیش بینی ذکر می شود لیکن بهای کارهای انجام یافته بدون در نظر گرفتن مبلغ مزبور طبق واحد بهاء احتساب و پرداخت خواهد شد. - در صورت لزوم و با توجه به مقتضیات کار چنانچه در آگهی یا اسناد مناقصه تأدیه پیش پرداخت قید شده باشد پس از اخذ تضمین بانکی حداکثر ممکن است تا میزان بیست و پنج درصد مبلغ کل معامله پیش پرداخت داده شود مبلغ پیش پرداخت باید به طور صریح در قرارداد قید و ترتیب استهلاك آن به اقساط یا یک جا نیز قید شود.

- در پیمان های مربوط به ساختمان و راهسازی و نظایر آن فاصله بین تحویل موقت و تحویل قطعی کار به طور صریح باید ذکر شود.

- برای حسن انجام کار به مأخذی که در آگهی یا اسناد مناقصه قید گردیده باید وجه نقد یا تضمین بانکی قبل از امضاء پیمان اخذ و در پیمان مراتب با طرز استرداد آن به طور وضوح قید شود و علاوه بر اخذ تضمین حسن انجام کار در پیمانهای ساختمانی از وجوه اقساط کارهای انجام شده ده درصد در امور باربری پانزده درصد کسر و به حساب سپرده خزانه منظور و قبض سپرده به پیمانکار داده شود و این قبیل سپرده ها بستگی خواهد داشت به ترتیب و رعایت مدتی که از لحاظ فنی در آگهی یا اسناد مناقصه تصریح شده است.

- مبالغ کسر شده به عنوان ده درصد از کارکردهای پیمانکاران ساختمانی را می توان به تقاضای پیمانکار پس از انجام عمل تحویل موقت با اخذ تضمین بانکی مسترد نماید.

ماده ۲۷ - در خرید و فروشهایی که جنس مورد معامله بلافاصله پس از انجام تشریفات مناقصه یا مزایده تحویل و بهای آن نقد پرداخت یا دریافت می شود احتیاج به عقد پیمان نخواهد بود.

ماده ۲۸ - در پیمان باید قید گردد که پرداخت مالیات و هر گونه عوارض به عهده پیمانکار است.

ماده ۲۹ - حق ارجاع به حکمیت در هیچ یک از پیمانها نباید قید گردد. فصل چهارم: ترتیب تحویل

ماده ۳۰ - جنس یا کار انجام شده هر گاه مربوط به معاملات جزئی و خیلی جزئی باشد تحویل آن به وسیله انباردار یا متصدی مربوطه انجام خواهد شد در مورد معاملات عمده در مرکز بایستی تحویل با نظارت کمیسیونی که لااقل مرکب از اشخاص زیر باشد صورت گیرد:

- یک نفر نماینده از طرف اداره مربوطه.

- یک نفر نماینده از طرف اداره حسابداری مربوطه.

- یک نفر نماینده از طرف اداره بازرسی و وزارتخانه یا اداره مستقل.

تبصره ۱ - در مورد تحویل کارهای ساختمانی و ماشین آلات و سایر کارهای فنی بایستی مهندس یا کارشناس نیز در کمیسیون شرکت داشته باشند.

تبصره ۲ - در شهرستانها تحویل جنس و انجام کار باید با نظارت نماینده دارایی و یا ناظر مالی و نماینده اداره مربوطه انجام شود بدیهی است در صورت فنی بودن معامله حضور مهندس یا کارشناس فنی ضرورت دارد.

ماده ۳۱ - در معاملات عمده برای تحویل هر فقره جنس یا کار بایستی از طرف کمیسیون در صورت مجلس تنظیم و در آن به طور صریح قید گردد که جنس مورد معامله یا کار انجام شده طبق نمونه ممهور (موضوع بند ۳ از ماده ۲۶) و یا مشخصات مندرج در پیمان می باشد و ذیل آن را تمام اعضای کمیسیون و فروشنده یا پیمانکار امضاء و در مورد اجناسی که تحویل انبار می شود انباردار نیز صورت مجلس را امضاء و قبض صادر خواهد نمود و همچنین در مورد تحویل ساختمانها و امثال آن متصدی مربوطه باید حضور داشته و صورت مجلس را امضاء نماید.

تبصره - هر گاه در نوع جنس و مشخصات مورد تحویل بین اعضاء کمیسیون و یا بین کمیسیون از یک طرف و پیمانکار از طرف دیگر اختلاف نظر حاصل شود صورت جلسه طبق نظر اکثریت اعضاء کمیسیون تنظیم و اقلیت یا پیمانکار نظر خود را ذیل صورت مجلس قید و مراتب به رییس اداره

مربوطه ارجاع می شود رییس اداره مربوطه مکلف است کمیسیونی از اشخاص دیگر به ترتیب مقرر در ماده ۳۰ و در صورت لزوم با حضور کارشناس معین نمایندتا با حضور پیمانکار به مورد اختلاف رسیدگی و رأی این کمیسیون ولو به اکثریت باشد قطعی خواهد بود.

فصل پنجم: مزایده

ماده ۳۲ - در مورد فروش اشیاء فرسوده بایستی به طریق حراج اقدام و اطلاعات کلی راجع به نوع اشیاء و روز و محل حراج ضمن آگهی درج شود طالبین خرید بتوانند با ملاحظه آنها در حراج شرکت نمایند و نیز در آگهی باید قید گردد که در مقابل فروش اشیاء وجه نقد دریافت می گردد و هر گونه عوارض به عهده خریدار خواهد بود مع هذا چنانچه وزارتخانه یا اداره مربوطه مزایده کتبی را مقرون به صرفه و صلاح بداند می تواند به طریق مزایده کتبی اقدام نماید.

ماده ۳۳ - در مورد فروش اجناس دولتی و اشیاء غیر فرسوده در صورتی که میزان معامله از پنجاه هزار ریال کمتر باشد به ترتیب حراج به شرح ماده ۳۲ اقدام و هر گاه میزان معامله زاید بر پنجاه هزار ریال باشد مطلقاً به ترتیب مزایده کتبی عمل خواهد شد.

تبصره - در مورد مزایده کتبی چنانچه پس از انتشار آگهی پیشنهادی نرسد و یا پیشنهادهای رسیده کمتر از سه فقره بوده و یا مقرون به صرفه و صلاح نباشد به ترتیب مقرر در ماده ۱۴ عمل خواهد شد.

ماده ۳۴ - نسبت به اجناس فاسد شدنی در صورتی که پس از انتشار آگهی پیشنهادی نرسید اجناس مزبور از طریق حراج به ترتیب مقرر در ماده ۳۲ و یا به هر ترتیبی که کمیسیون مزایده مقتضی بداند به فروش خواهد رسید.

ماده ۳۵ - فروش و اجاره دادن املاک و مستغلات و قنوات دولتی به هر مبلغ که باشد با انتشار آگهی مزایده و رعایت تشریفات که در این آیین نامه پیش بینی شده انجام می شود مگر آن که قوانین خاصی برای اینگونه معاملات مقرر شده باشد.

ماده ۳۶ - میزان اجاره عمارات و ماشین آلات و وسایط نقلیه و امثال آن که از طرف وزارتخانه‌ها و ادارات و مؤسسات دولتی در اختیار کارمندان یا مقاطعه‌کاران برای مدت مأموریت یا انجام کار مورد قرارداد گذارده می‌شود به تراضی طرفین تعیین خواهد شد.

ماده ۳۷ - مقرراتی که در این آیین‌نامه برای عمل مناقصه پیش‌بینی شده در مواردی که منطبق با عمل مزایده کتبی باشد بایستی رعایت گردد.

فصل ششم:

مقررات عمومی

ماده ۳۸ - وزارتخانه‌ها و ادارات مستقل یا بنگاه‌های دولتی باید احتیاجات خود را به موقع پیش‌بینی و نسبت به انجام تشریفات مناقصه اقدام نمایند تا در فصول مقتضی معامله انجام شود.

ماده ۳۹ - در مورد حمل و نقل در صورتی که استفاده از پست و راه‌آهن دولتی مقدور باشد بایستی از حمل و نقل با وسایل دیگر خودداری کرد.

ماده ۴۰ - برای معاملات عمده که مربوط به امور فنی و تخصصی باشد وزارتخانه‌ها یا ادارات مستقل مربوطه که عادتاً عهده‌دار انجام این نوع کارها یا خرید این نوع اجناس هستند باید قبلاً ترتیب مقتضی برای تشخیص صلاحیت داوطلبان شرکت در این معاملات را داده و فهرست آنها را در اختیار ادارات مربوطه بگذارند این فهرست در آخر هر سال قابل تجدید نظر خواهد بود در این صورت فقط پیمانکاران و فروشندگان حق شرکت در مناقصه و معامله را دارند که صلاحیت آنها به ترتیب مذکور مسلم باشد.

ماده ۴۱ - در مورد خرید ماشین آلات چنانچه نماینده رسمی کارخانه سازنده ماشین نو موجود نداشته باشد آگهی مناقصه منتشر می‌شود و هر گاه پیشنهادی برای فروش ماشین نو نرسید و خرید آن در بازار آزاد نیز میسر نشود وزارتخانه‌ها و ادارات مستقل مربوطه می‌توانند در صورتی که فوریت‌ایجاب نماید ماشین مستعمل قابل استفاده را به بهایی که با در نظر گرفتن میزان استهلاک به وسیله کارشناس تعیین خواهد شد خریداری نمایند.

ماده ۴۲ - در مورد ساختمان یا تغییر مسیر راه‌های شوسه و راه‌آهن و احداث فرودگاه و کارخانجات و ابنیه فرهنگی و امثال آنها چنانچه معاوضه‌اراضی یا ابنیه ضرورت پیدا کند ارزیابی به وسیله هیأتی مرکب از نماینده اداره مربوط و نماینده دارایی و کارشناس رسمی دادگستری انجام و احتیاج به انجام تشریفات مناقصه و مزایده نخواهد داشت.

ماده ۴۳ - در مورد مناقصه کارهای ساختمانی با آن که اداره مربوطه مکلف است بهای واحد انواع مختلف عملیات را قبلاً در اسناد مناقصه پیش‌بینی نماید معذک هر گاه کارهای جدیدی در ضمن عمل پیش بیاید بهای واحد آن کارها به تناسب قیمت‌های اولیه از طرف اداره مربوطه تعیین و به موافقت پیمانکار و تصویب وزارتخانه یا اداره مستقل یا هیأت مدیره بنگاه دولتی خواهد رسید ولی میزان کارهای جدید که در قیمت‌های اولیه پیش‌بینی نشده‌نباید از صدی ده برآورد اولیه کار مورد پیمان تجاوز نماید.

ماده ۴۴ - بهای وسایط نقلیه و آلات و ادوات آن و کالاهای دیگر که کارخانجات سازنده نماینده انحصاری فروش در ایران دارند بایستی با در نظر گرفتن نرخ ارز و هزینه‌های متعلقه و سود عادله برای مدت معینی به وسیله وزارت اقتصاد ملی تعیین و به فروشندگان و کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات ابلاغ شود تا اجناس مورد احتیاج را به نرخ مزبور خریداری نمایند.

تبصره - در صورتی که فروشنده جنس حاضر نباشد جنس خود را به قیمت تعیین شده بفروشد اداره مربوطه می‌تواند جنس را به قیمتی که فروشنده تعیین می‌نماید خریداری و وزارت اقتصاد ملی را از جریان امر آگاه نماید.

ماده ۴۵ - مستخدمین دولت حق شرکت در معاملات دولتی نخواهند داشت.

ماده ۴۶ - از تاریخ اجرای این آیین‌نامه هر گونه مقرراتی که با مفاد آن متناقض باشد ملغی خواهد بود.

آیین‌نامه معاملات دولتی مشتمل بر چهل و شش ماده که به موجب تبصره ۱۱ لایحه بودجه سال ۱۳۳۲ که طبق قانون الغاء لوایح مصوب آقای دکتر مصدق ناشیه از اختیارات در مدت مقرر به مجلس

تقدیم شده و قدرت قانونی پیدا نموده به تصویب کمیسیون قوانین دارایی مجلس شورای ملی رسیده و قابل اجرا می باشد

قانون برگزاری مناقصات

فصل اول

- کلیات ماده

الف - این قانون به منظور تعیین روش و مراحل برگزاری مناقصات به تصویب می رسد و تنها در معاملاتی که با رعایت این قانون انجام می شود کاربرد دارد.

ب - قوای سه گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه، سازمانها و مؤسسات و شرکت های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانک ها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت های بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهادهای از بودجه کل کشور استفاده می نمایند)، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی و همچنین دستگاه ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، اعم از این که قانون خاص خود را داشته یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع مدنی ایران، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و شرکت های تابعه آنها موظفند در برگزاری مناقصه مقررات این قانون را رعایت کنند.

تبصره - نیروهای مسلح، تابع مقررات و ضوابط خاص خود بوده و از شمول این قانون مستثنا هستند .

ماده ۲ - تعاریف واژگانی که در این قانون به کار برده شده، به شرح زیر تعریف می شوند

الف - مناقصه: فرایندی است رقابتی برای تأمین کیفیت مورد نظر (طبق اسناد مناقصه)، که در آن تعهدات موضوع معامله به مناقصه گری که کم ترین قیمت متناسب را پیشنهاد کرده باشد، واگذار می شود .

ب - مناقصه گزار: دستگاه موضوع بند «ب» ماده (۱) این قانون که مناقصه را برگزار می نماید.

مناقصه گر: شخصی حقیقی یا حقوقی است که اسناد مناقصه و دریافت و در مناقصه شرکت می کند.

د - کمیته فنی بازرگانی: هیأتی است با حداقل سه عضو خبره فنی بازرگانی صلاحیت دار که از سوی مقام دستگاه مناقصه گزار انتخاب می شود و ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادهای و سایر وظایف مقرر در این قانون را برعهده می گیرد

هـ - ارزیابی کیفی مناقصه گران: عبارت است از ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه گران که از سوی مناقصه گزار یا به تشخیص وی توسط کمیته فنی بازرگانی انجام می شود .

و - ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادهای: فرایندی است که در آن مشخصات، استانداردها، کارایی، دوام و سایر ویژگی های فنی بازرگانی پیشنهادهای مناقصه گران بررسی، ارزیابی و پیشنهادهای قابل قبول برگزیده می شوند .

ز - ارزیابی مالی: فرایندی است که در آن مناسب ترین قیمت به شرح مندرج در ماده ۲۰ (این قانون از بین پیشنهادهایی که از نظر فنی بازرگانی پذیرفته شده اند)، برگزیده می شود.

ح - ارزیابی شکلی: عبارت است از بررسی کامل بودن سند و امضای آنها، غیرمشروط و خوانا بودن پیشنهاد قیمت

ط - انحصار: انحصار در معامله عبارت است از یگانه بودن متقاضی شرکت در معامله که به طرق زیر تعیین می شود:

۱- اعلان هیأت وزیران برای کالاها و خدماتی که در انحصار دولت است.

۲- انتشار آگهی عمومی و ایجاب تنها یک متقاضی برای انجام معامله.

ی - برنامه زمانی مناقصه: سندی است که در آن زمان و مهلت برگزاری مراحل مختلف مناقصه، مدت اعتبار پیشنهادهای و زمان انعقاد قرارداد مشخص می شود

ماده ۳ - طبقه‌بندی معاملات معاملات از نظر نصاب (قیمت معامله) به سه دسته تقسیم می‌شوند:

۱- معاملات کوچک: معاملاتی که به قیمت ثابت است سال ۱۳۸۲ کمتر از بیست میلیون باشد.

۲- معاملات متوسط: معاملاتی که مبلغ مورد معامله بیش از سقف مبلغ معاملات کوچک بوده و از ده برابر سقف ارزش معاملات کوچک تجاوز نکند.

۳- معاملات بزرگ: معاملاتی که مبلغ برآورد اولیه آنها بیش از ده برابر سقف ارزش مبلغ معاملات کوچک باشد.

تبصره ۱ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در ابتدای هر سال نصاب معاملات را براساس شاخص بهای کالاها و خدمات اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، جهت تصویب به هیأت وزیران پیشنهاد نماید.

تبصره ۲ - مبلغ نصاب برای معاملات کوچک و متوسط مبلغ مورد معامله و در معاملات عمده مبلغ برآوردی واجد متقاضی معامله می‌باشد.

تبصره ۳ - مبلغ یا برآورد معاملات مشمول هر یک از نصب‌های فوق نباید با تفکیک اقلامی که به‌طور متعارف یک مجموعه واحد تلقی می‌شوند به نصاب پایین‌تر برده شود.

ماده ۴ - طبقه‌بندی انواع مناقصات

الف - مناقصات از نظر مراحل بررسی به انواع زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- مناقصه یک مرحله‌ای: مناقصه‌ای است که در آن نیازی به ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها نباشد. در این مناقصه پاکت‌های پیشنهاد مناقصه‌گران در یک جلسه گشوده و در همان جلسه برنده مناقصه تعیین می‌شود.

۲- مناقصه دو مرحله‌ای: مناقصه‌ای است که به تشخیص مناقصه‌گزار، بررسی فنی بازرگانی پیشنهادها لازم باشد. در این مناقصه، کمیته فنی بازرگانی تشکیل می‌شود و نتایج ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها را به کمیسیون مناقصه گزارش می‌کند و براساس مفاد ماده (۹) این قانون برنده مناقصه تعیین می‌شود.

ب - مناقصات از نظر روش دعوت مناقصه‌گران به انواع زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- مناقصه عمومی: مناقصه‌ای است که در آن فراخوان مناقصه از طریق آگهی عمومی به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.

۲- مناقصه محدود: مناقصه‌ای است که در آن به تشخیص و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار محدودیت برگزاری مناقصه عمومی با ذکر ادله تأیید شود.

فراخوان مناقصه از طریق ارسال دعوت‌نامه برای مناقصه‌گران صلاحیت‌دار براساس ضوابط موضوع مواد { (۱۳) و (۲۷) این قانون } به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.

فصل دوم - سازماندهی مناقصات

ماده ۵ - کمیسیون مناقصه الف - کمیسیون مناقصه از اعضاء زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس دستگاه مناقصه‌گزار یا نماینده وی.

۲- ذی‌حساب یا بالاترین مقام مالی دستگاه مناقصه‌گزار حسب مورد.

۳- مسئول فنی دستگاه مناقصه‌گزار یا واحدی که مناقصه به درخواست وی برگزاری می‌شود.

ب - در مناقصه مربوط به شهرداری‌ها، از سوی شورای شهر یک نفر به‌عنوان ناظر در جلسات کمیسیون مناقصه شرکت خواهد کرد.

ج - کمیسیون با حضور هر سه نفر اعضاء مزبور رسمیت دارد و تمام اعضاء مکلف به حضور در جلسه و ابراز نظر هستند. تصمیمات کمیسیون با رأی اکثریت اعضاء معتبر خواهد بود.

د - در مناقصات دو مرحله‌ای کمیسیون، مناقصه با حضور رئیس دستگاه مناقصه‌گزار تشکیل می‌شود.

هـ - اعضاء کمیسیون مناقصات در شرکت‌های دولتی به انتخاب هیأت مدیره می‌باشد.

ماده ۶ - وظایف کمیسیون مناقصه اهم وظایف کمیسیون مناقصه به شرح زیر است:

الف - تشکیل جلسات کمیسیون مناقصه در موعد مقرر در فراخوان مناقصه .

ب - بررسی پیشنهادهای مناقصه‌گران از نظر کامل بودن مدارک و امضای آنها و نیز خوانا بودن و غیرمشروط بودن پیشنهادهای قیمت (ارزیابی شکلی).

ج - ارزیابی پیشنهادها و تعیین پیشنهادهای قابل قبول طبق شرایط و اسناد مناقصه.

د) ارجاع بررسی فنی پیشنهادها به کمیته فنی بازرگانی در مناقصات دو مرحله‌ای.

هـ - تعیین برندگان اول و دوم مناقصه (طبق ضوابط مواد (۱۹) و (۲۰) این قانون).

و - تنظیم صورتجلسات مناقصه.

ز - تصمیم‌گیری درباره تجدید یا لغو مناقصه.

ماده ۷ - هیأت رسیدگی به شکایات به منظور رسیدگی به دعاوی بین مناقصه‌گر مناقصه‌گزار هیأت رسیدگی تشکیل می‌گردد. اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید

ماده ۸ - وظایف هیأت رسیدگی به شکایات الف - رسیدگی به اعتراضات مربوط به اجرا نشدن هر یک از موارد این قانون.

ب - صدور رأی تجدید یا لغو مناقصه.

تبصره ۱ - موارد زیر مشمول رسیدگی از سوی هیأت رسیدگی به شکایات نیست:

۱- معیارها و روش‌های ارزیابی پیشنهادها

۲- ترجیح پیشنهاد دهندگان داخلی.

۳- اعتراضاتی که یک ماده پس از اعتبار پیشنهادها ارسال شده باشد.

۴- شکایات برندگان مناقصات پس از انعقاد قرارداد.

تبصره ۲ - آئین‌نامه اجرایی این ماده پس از تصویب این قانون و اساسنامه موضوع ماده ۷ (به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم - برگزاری مناقصات ماده ۹ - فرایند برگزاری مناقصات فرایند برگزار مناقصات به ترتیب شامل مراحل زیر است:

الف - تأمین منابع مالی.

ب - تعیین نوع مناقصه در معاملات بزرگ (یک مرحله‌ای یا دو مرحله‌ای، عمومی یا محدود

ج - تهیه اسناد مناقصه.

د - ارزیابی کیفی مناقصه‌گران در صورت لزوم.

هـ - فراخوان پیشنهادها.

و - ارزیابی پیشنهادها.

ز - تعیین برنده مناقصه و انعقاد قرارداد.

ماده ۱۰ - تأمین منابع مالی الف - انجام معامله به هر طریق مشروط بر آن است که دستگاه‌های موضوع بند «ب» ماده (۱) این قانون به نحو مقتضی نسبت به پیش‌بینی منابع مالی معامله در مدت قرارداد اطمینان حاصل و مراتب در اسناد مرتبط قید شده باشد.

ب - موضوع پیش‌بینی منابع مالی و نحوه ضمان تأخیر تعهدات برای انجام معامله باید به صراحت در شرایط و اسناد مناقصه از سوی دستگاه مناقصه‌گزار قید و تعهد شود

ماده ۱۱ - روش‌های انجام مناقصه مناقصه به طریق زیر انجام می‌شود

الف - در معاملات کوچک، کارپرداز یا مأمور خرید باید با توجه به کم و کیف موضوع معامله (کالا، خدمت یا حقوق) درباره بهای آنها تحقیق نماید و با رعایت صرفه و صلاح و اخذ فاکتور مشخص و

به تشخیص و مسئولیت خود، معامله را با تأمین کیفیت به کمترین بهای ممکن انجام دهد.

ب - در معاملات متوسط، کارپرداز یا مأمور خرید باید با توجه به کم و کیف موضوع معامله (کالا، خدمت یا حقوق) درباره بهای آن تحقیق نماید و با رعایت صرفه و صلاح و اخذ حداقل سه فقره استعلام کتبی، با تأمین کیفیت موردنظر، چنانچه بهای به دست آمده مورد تأیید مسؤول واحد تدارکاتی یا مقام مسؤول همتراز وی باشد، معامله را با عقد قرارداد یا اخذ فاکتور انجام دهد و چنانچه اخذ سه فقره استعلام کتبی ممکن نباشد با تأیید مسؤول تدارکاتی یا مقام مسؤول همتراز وی، به تعداد موجود کفایت می‌شود.

تبصره - چنانچه مسؤولیت واحد تدارکاتی برعهده کارپرداز واحد باشد امضای نامبرده به منزله امضای مسؤول واحد تدارکاتی است. در صورتی که دستگاه اجرائی فاقد کارپرداز باشد می‌توان وظایف مندرج در این قانون را به متصدیان پست‌های مشابه سازمانی یا به مأمور خرید محول نمود.

ج - در معاملات بزرگ به یکی از روش‌های زیر عمل می‌شود:

۱- برگزاری مناقصه عمومی از طریق انتشار فراخوان در روزنامه‌های کثیرالانتشار.

۲- برگزاری مناقصه محدود.

ماده ۱۲- ارزیابی کیفی مناقصه‌گران

الف - در ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، باید موارد زیر لحاظ شود:

۱- تضمین کیفیت خدمات و محصولات.

۲- داشتن تجربه و دانش در زمینه مورد نظر.

۳- حسن سابقه.

۴- داشتن پروانه کار یا گواهینامه‌های صلاحیت، در صورت لزوم.

۵ - توان مالی متقاضی برای انجام کار در صورت لزوم

ب - مراحل ارزیابی کیفی مناقصه‌گران به شرح زیر است:

- ۱- تعیین معیارهای ارزیابی و اهمیت نسبی معیارها.
- ۲- تهیه اسناد ارزیابی.
- ۳- دریافت، تکمیل و ارسال اسناد ارزیابی از سوی متقاضیان.
- ۴- ارزیابی اسناد دریافت شده و تعیین امتیاز هر یک از مناقصه‌گران و رتبه‌بندی آنها.
- ۵- اعلام اسامی مناقصه‌گران صلاحیتدار به کارفرما و امتیازات و رتبه آنها (تهیه لیست کوتاه)
- ۶- مستند سازی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران.

ج - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون آیین‌نامه اجرائی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران را با رعایت موازین مقرر در این ماده که بیانگر شاخص‌های اندازه‌گیری و روش ارزیابی مناقصه‌گران باشد تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۱۳ - فراخوان مناقصه

الف - مفاد فراخوان مناقصه حداقل باید شامل موارد زیر باشد:

- ۱- نام و نشانی مناقصه‌گزار.
- ۲- نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمات.
- ۳- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه.
- ۴- محل، زمان و مهلت دریافت اسناد، تحویل و گشایش پیشنهادها.
- ۵- مبلغ برآورده شده معامله و مبنای آن (در صورتی که تعیین آن میسر یا به مصلحت باشد). در مواردی که فهرست بهای پایه وجود دارد، برآورد مربوط طبق فهرست یاد شده تهیه می‌شود.

ب - فراخوان مناقصه عمومی باید به تشخیص مناقصه‌گزار در دو تا سه نوبت حداقل در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار کشوری یا استان مربوط منتشر گردد.

ج - مناقصه‌گزار می‌تواند علاوه بر موارد مذکور در بند «ب» این ماده از طریق سایر رسانه‌های گروهی و رسانه‌های ارتباط جمعی یا شبکه‌های اطلاع‌رسانی نیز فراخوان را منتشر نماید.

د- در صورتی که نیاز به برگزاری مناقصه بین‌المللی باشد، با استفاده از تسهیلات اعتباری خارجی مطرح باشد، باید با کسب مجوزهای مربوط و با رعایت موازین قانون حداکثر استفاده از توان فنی، مهندسی، تولیدی و صنعتی و اجرائی کشور مصوب ۱۲/۱۲/۱۳۷۵ آگهی مربوط در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار و حداقل یک نوبت در یکی از روزنامه‌های انگلیسی زبان داخل و یک مجله یا روزنامه بین‌المللی مرتبط با موضوع مناقصه، منتشر شود.

ماده ۱۴ - اسناد مناقصه الف - تمامی اسناد مناقصه باید به‌طور یکسان به همه داوطلبان تحویل شود.

ب - اسناد مناقصه شامل موارد زیر است:

۱- نام و نشانی مناقصه‌گزار.

۲- نوع و مبلغ تضمین مناقصه.

۳- محل، زمان و مهلت دریافت اسناد، تحویل پیشنهاد و گشایش آنها.

۴- مبلغ پیش پرداخت و تضمین حسن انجام کار.

۵- مدت اعتبار پیشنهادها.

۶- شرح کار، مشخصات فنی بازرگانی، استانداردها، نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمات.

۷- برنامه‌ریزی انجام کار یا تحویل کالا.

۸- معیارها و روش ارزیابی کیفی مناقصه‌گران.

۹- روش تهیه و مهلت مقرر برای تسلیم پیشنهادهای و تعداد نسخه‌های آنها.

۱۰- متن قرارداد شامل موافقتنامه، شرایط عمومی و خصوصی و ضوابط آن.

۱۱- صورتجلسات و توضیحات موضوع ماده ۱۷

۱۲- سایر اسنادی که به تشخیص مناقصه‌گزار لازم باشد

ماده ۱۵- ترتیب تهیه و تسلیم پیشنهادهای الف - شرکت‌کنندگان در مناقصه پس از دریافت یا خرید اسناد باید پیشنهادهای خود را به ترتیب زیر تهیه و به مناقصه‌گزار تسلیم کنند:

۱- تهیه و تکمیل اسناد و پیشنهادهای.

۲- تسلیم پیشنهادهای در مهلت مقرر در فراخوان مناقصه.

ب - مهلت قبول پیشنهادهای در مورد مناقصات داخلی و بین‌المللی از آخرین مهلت تحویل اسناد مناقصه به ترتیب نباید کم‌تر از ده روز و یک ماه باشد.

ماده ۱۶ - شرایط تسلیم و تحویل پیشنهادهای الف - هیچ یک از شرکت‌کنندگان در مناقصه، جز در موردی که در اسناد مناقصه پیش‌بینی شده باشد، نمی‌توانند بیش از یک پیشنهاد تسلیم کنند.

ب - شرکت‌کنندگان در مناقصه، اسناد مناقصه و پیشنهادهای خود را باید در پاکت‌های جداگانه لاک و مهر شده شامل تضمین (پاکت الف)، پیشنهاد فنی بازگانی (پاکت ب) و پیشنهاد قیمت (پاکت ج) بگذارند و همه پاکت‌ها را در لفاف مناسب و لاک و مهر شده قرار دهند.

ج - مناقصه‌گزار موظف است در مهلت مقرر همه پیشنهادهای ارائه شده شرکت‌کنندگان را پس از دریافت، ثبت و تا جلسه بازگشایی، از پاکت‌ها صیانت نماید.

د - هرگونه تسلیم، تحویل، اصلاح، جایگزینی و یا پس گرفتن پیشنهاد باید به صورت قابل گواهی و در مهلت و مکان مقرر در اسناد مناقصه انجام شود.

ماده ۱۷- توضیح و تشریح اسناد الف - چنانچه شرکت‌کننده در اسناد مناقصه، ابهام یا ایرادی مشاهده کند، می‌تواند از مناقصه‌گزار توضیح بخواهد.

ب - توضیحات و پاسخ به پرسش‌های مناقصه‌گران و همچنین در صورت تشکیل «جلسه توضیح اسناد»، رونوشت صورتجلسه آن مطابق ماده (۲۲) این قانون به‌طور یکسان برای همه شرکت‌کنندگان مناقصه‌گر ارسال خواهد شد.

ماده ۱۸- گشایش پیشنهادهای الف - پیشنهادهای مناقصه‌گران در زمان و مکان مقرر گشوده می‌شود.

ب - مراحل گشایش پیشنهادهای به شرح زیر است:

۱- تهیه فهرست اسامی دریافت‌کنندگان اسناد، (پیشنهاددهندگان)، حاضران و شرکت‌کنندگان در جلسه.

۲- بازکردن پاکت تضمین (پاکت الف) و کنترل آن.

۳- بازکردن پاکت فنی بازرگانی.

۴- بازکردن پیشنهاد قیمت و کنترل از نظر کامل بودن مدارک و امضای آنها و کنارگذاشتن پیشنهادهای غیرقابل قبول در مناقصات یک مرحله‌ای.

۵- تحویل پاکت‌های فنی بازرگانی به کمیته فنی بازرگانی در مناقصات دو مرحله‌ای.

۶- تهیه و تنظیم و امضای صورتجلسه گشایش پیشنهادهای توسط کمیسیون مناقصه.

۷- تحویل پاکت‌های قیمت و پاکت تضمین پیشنهادهای رد شده به مناقصه‌گزار برای استرداد به ذی‌نفع.

ج - در صورت برگزاری مناقصه دو مرحله‌ای، زمان و مکان تشکیل جلسه گشایش پیشنهادهای قیمت، در جلسه گشایش پاکت‌ها اعلام خواهد شد، این مدت فقط برای یک بار تا سقف مدت اعتبار پیشنهادهای قابل تمدید است در این صورت پاکت‌های قیمت در یک لفاف لاک و مهر شده توسط دستگاه مناقصه‌گزار صیانت می‌شود. در مناقصات یک مرحله‌ای، پیشنهادهای قیمت بی‌درنگ گشوده و براساس ماده (۲۰) این قانون، برنده مناقصه تعیین می‌شود.

د - دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است از مناقصه‌گران یا نمایندگان آنها جهت حضور در جلسه گشایش پیشنهادهای مالی دعوت نماید.

ماده ۱۹ - ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادهای الف - در مناقصات دو مرحله‌ای، مناقصه‌گزار موظف است براساس معیارها و روش‌های اعلام شده در اسناد مناقصه، ارزیابی کیفی مناقصه‌گران و ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادهای را انجام و اعلام نماید.

ب - در صورتی که بررسی فنی بازرگانی پیشنهادهای لازم باشد، نتیجه بررسی طی مهلتی که کمیسیون مناقصه معین می‌کند به جلسه بعدی کمیسیون حواله می‌شود و براساس گزارش کمیته فنی بازرگانی، پاکت‌های قیمت پیشنهاددهندگان که امتیاز فنی بازرگانی لازم را احراز کرده‌اند، گشوده می‌شود

ج - هرگونه ارزیابی فنی بازرگانی، تنها پیش از گشودن پیشنهادهای قیمت مجاز است.

د - پاکت پیشنهاد قیمت مناقصه‌گرانی که در ارزیابی‌های فنی بازرگانی پذیرفته نشده‌اند، باید ناگشوده بازگردانده شود.

ماده ۲۰ - ارزیابی مالی و تعیین برنده مناقصه الف - هنگام ارزیابی مالی، مناقصه‌گری که مناسب‌ترین قیمت حائز شده باشد، به‌عنوان برنده اول اعلام خواهد شد و برنده دوم در صورتی اعلام می‌شود که تفاوت قیمت پیشنهادی وی با برنده اول، کمتر از مبلغ تضمین باشد. روش ارزیابی مالی باید در اسناد مناقصه به صورت مشروح با ذکر نحوه تأثیرگذاری ارزیابی فنی بازرگانی بر قیمت اعلام شود.

ب - پس از گشودن پاکت‌های قیمت، چنانچه بررسی قیمت‌ها و تجزیه و کنترل مبانی آن لازم باشد، کمیسیون مناقصه می‌تواند بررسی آن را به کمیته فنی بازرگانی ارجاع نماید و کمیته فنی بازرگانی حداکثر ظرف دو هفته نتیجه ارزیابی و به کمیسیون مناقصه اعلام می‌کند.

ج - پس از گشودن پیشنهادهای قیمت، تضمین برنده اول و دوم، نزد مناقصه‌گزار نگهداری و تضمین سایر مناقصه‌گران بازگردانده می‌شود.

د - در مناقصات بین‌المللی، مناقصه‌گران داخلی نسبت به مناقصه‌گران خارجی ترجیح دارند. نحوه ترجیح مناقصه‌گران داخلی، در اسناد مناقصه قید خواهد شد. مناقصاتی که در آنها رعایت این قاعده به مصلحت نباشد، باید از سوی شورای اقتصاد تأیید شود.

ماده ۲۱- انعقاد قرارداد الف - قرارداد با برنده مناقصه، باید پیش از پایان مدت اعتبار پیشنهادها منعقد شود. این مدت حداکثر برای یک بار و برابر مدت پیش‌بینی شده در اسناد مناقصه قابل تمدید است. بعد از عقد قرارداد تضمین پیشنهاددهنده دوم مسترد می‌گردد.

ب - قرارداد با برنده اول در مهلت پیش‌بینی شده در اسناد منعقد خواهد شد. چنانچه برنده اول از انعقاد قرارداد امتناع نماید و یا ضمانت انجام تعهدات را ارائه ننماید، تضمین مناقصه وی ضبط و قرارداد با برنده دوم منعقد می‌گردد. در صورت امتناع نفر دوم، تضمین وی نیز ضبط و مناقصه تجدید خواهد شد.

فصل چهارم - مقررات مناقصات ماده ۲۲ - شرایط ارسال اسناد و مکاتبات ارسال مکاتبات یا اسناد مرتبط با مناقصه موضوع ماده (۲۰) این قانون در صورتی معتبر است که فرستادن آن جز در موارد تغییر نشانی یا محل قبل تصدیق باشد؛ مانند پست سفارشی، تلگرام، تلکس و نظایر آن.

ماده ۲۳ - مستندسازی و اطلاع‌رسانی الف - دولت موظف است ظرف مدت یک سال بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات را ایجاد و اطلاعات و اسناد زیر را ثبت و نگهداری کند:
۱- فراخوان مناقصه.

۲- نام و مشخصات اعضاء کمیسیون، مناقصه‌گران و حاضران در جلسات مناقصات.

۳- خلاصه اسناد مناقصه.

۴- روش و مراحل ارزیابی کیفی مناقصه‌گران و نتایج ارزیابی آنها.

۵- صورتجلسات و نتایج ارزیابی‌ها.

۶- نام، مشخصات و نحوه انتخاب برنده یا برندگان مناقصه.

ب - مناقصه‌گزار موظف است اطلاعات موضوع بند «الف» این ماده و نیز همه اسناد مناقصه را به نحوی مطمئن بایگانی و نگهداری و نسخه‌ای از آن را برای بانک اطلاعات مناقصات ارسال کند.

ج - اطلاعات کلیه معاملات اعم از مناقصه و ترک مناقصه - جز آن دسته از معاملاتی که به تشخیص هیأت وزیران باید مستور بماند - باید از طریق شبکه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات در اختیار عموم قرار گیرد.

د - حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون، آئین‌نامه، اجرائی نظام مستندسازی و اطلاع‌رسانی مناقصات از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۴ - تجدید و لغو مناقصه الف - مناقصه در شرایط زیر تجدید می‌گردد:

۱- کم بودن تعداد مناقصه‌گران از حد نصاب تعیین شده در اسناد مناقصه.

۲- امتناع برندگان اول و دوم مناقصه از انعقاد قرارداد.

۳- پایان مدت اعتبار پیشنهادها.

۴- رأی هیأت رسیدگی به شکایات.

۵- بالا بودن قیمت‌ها به نحوی که توجیه اقتصادی طرح منتفی گردد.

ب - مناقصه در شرایط زیر لغو می‌شود:

۱- نیاز به کالا یا خدمات موضوع مناقصه مرتفع شده باشد.

۲- تغییرات زیادی در اسناد مناقصه لازم باشد و موجب تغییر در ماهیت مناقصه گردد.

۳- پیشامدهای غیر متعارف نظیر جنگ، زلزله، سیل و مانند آنها.

۴- رأی هیأت رسیدگی به شکایات.

۵- تشخیص کمیسیون مناقصه مبنی بر تبانی بین مناقصه‌گران.

ج - مناقصه‌گزار باید تجدید و یا لغو مناقصه را مطابق ماده (۲۲) این قانون به آگاهی همه مناقصه‌گران برساند.

ماده ۲۵ - نحوه رسیدگی به شکایات الف - چنانچه هر یک از مناقصه‌گران نسبت به اجرا نشدن موادی از قانون برگزاری مناقصات اعتراض داشته باشد می‌تواند به بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار شکایت کند.

ب - دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است در مهلت پانزده روز کاری از تاریخ دریافت شکایت، رسیدگی‌های لازم را به عمل آورده و در صورت وارد دانستن اعتراض، مطابق مقررات مربوط اقدام نماید و در صورتی که شکایت را وارد تشخیص ندهد، ظرف مهلت تعیین شده جوابیه لازم را به شاکی اعلام کند.

ج - در صورت عدم پذیرش نتیجه توسط شاکی، هیأت رسیدگی به شکایات موضوع را بررسی و رأی قطعی را طی پانزده روز اعلام خواهد کرد. در صورت اعتراض هر یک از طرفین، موضوع جهت رسیدگی قانونی به مراجع ذیصلاح ارجاع می‌شود و فرایند برگزاری مناقصه نیز روال معمول خود را طی خواهد کرد.

ماده ۲۶ - نحوه برگزاری مناقصه محدود مناقصه محدود با رعایت مواد (۴) و (۱۳) در موارد زیر برگزار می‌شود:

الف - وجود فهرست‌های مناقصه‌گران صلاحیتدار معرفی شده توسط مراجع ذیصلاح دولتی. تهیه این فهرست با رعایت اصل رقابت بین تمامی مناقصه‌گران صلاحیتدار، برابر آیین‌نامه‌ای است که با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب - وجود فهرست کوتاه مناقصه‌گران صلاحیتدار که طبق ماده (۱۲) این قانون حداکثر دو سال قبل تهیه شده باشد.

در مناقصه محدود نیازی به انتشار آگهی (انجام ترتیبات موضوع بندهای «ب»، «ج» و «د» ماده (۱۳) این قانون نیست.

ماده ۲۷ - ترک تشریفات مناقصه در مواردی که انجام مناقصه براساس گزارش توجیهی دستگاه مناقصه‌گزار به تشخیص یک هیأت سه نفره مرکب از مقامات مذکور در ماده (۲۸)

این قانون میسر نباشد، می‌توان معامله را به طریق دیگری انجام داد و در این صورت هیأت ترک تشریفات مناقصه با رعایت صرفه و صلاح دستگاه ترتیب انجام این گونه معاملات و با رعایت سایر مقررات مربوط در هر مورد برای یک نوع کالا یا خدمت تعیین و اعلام خواهد نمود.

ماده ۲۸ - ترکیب هیأت تشریفات مناقصه ترکیب هیأت ترک تشریفات مناقصه موضوع ماده (۲۷) این قانون در مورد دستگاه‌های موضوع بند «ب» ماده (۱) این قانون به شرح زیر خواهد بود.

الف - در مورد معاملات واحدهای مرکزی دستگاه‌های موضوع بند «ب» ماده (۱) این قانون معاون مالی و اداری و یا مقام مشابه وزارتخانه یا مؤسسه دولتی حسب مورد و ذی‌حساب مربوط یا مقام مشابه و یک نفر دیگر از کارکنان خبره و متعهد دستگاه مربوطه به انتخاب بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی‌ربط.

ب - در انجام معاملات دستگاه‌های اجرائی که دارای اعتبارات استانی هستند در واحدهای خارج از مرکز دستگاه‌های موضوع بند «ب» ماده (۱) استاندار یا نماینده او و بالاترین مقام دستگاه اجرائی در محل و حسب مورد ذی‌حساب یا مسؤول امور مالی مربوط.

تبصره ۱ - در دستگاه‌هایی که ذی‌حساب ندارند، بالاترین مسؤول امور مالی، جانشین ذی‌حساب می‌باشد.

تبصره ۲ - هیأت ترک مناقصه در استانداری‌ها، استاندار یا نماینده و معاون ذی‌ربط استاندار و ذی‌حساب استانداری می‌باشد.

ج - در مورد انجام معاملات شرکتهای دولتی، مدیر عامل و یا بالاترین مقام اجرائی و حسب مورد ذی‌حساب یا مدیر مالی شرکت و یک نفر به انتخاب مجمع عمومی یا شورای عالی حسب مورد.

د - هیأت موضوع این ماده که در هر مورد بنا به دعوت بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی‌ربط و یا مقامات مجاز از طرف آنها تشکیل می‌شود. با حضور هر سه نفر اعضاء مربوطه رسمیت دارد و کلیه

اعضاء مکلف به حضور در جلسات هیأت و ابراز نظر خود نسبت به گزارش توجیهی دستگاه اجرائی مربوط در مورد تقاضای ترک مناقصه و همچنین نحوه انجام معامله مورد نظر هستند لکن تصمیمات هیأت با رأی اکثریت اعضاء معتبر خواهد بود.

هـ - در اجرای ماده (۲۷) این قانون در صورتی که مبلغ معامله بیش از پنجاه برابر نصاب معاملات کوچک باشد، انجام معامله پس از تصویب هیأت‌های سه نفری موضوع این ماده حسب مورد با تأیید مقامات زیر مجاز خواهد بود

۱- در مورد واحدهای مرکزی وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به ترتیب وزیر یا رئیس مؤسسه مزبور و در مورد شرکتهای دولتی هیأت مدیره شرکت.

۲- در مورد دستگاههای اجرائی محلی تابع نظام بودجه استانی و در مورد معاملات مربوط به اعتبارات غیراستانی که توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به واحدهای خارج از مرکز ابلاغ می‌گردد و همچنین در مورد مؤسسات دولتی مستقر در خارج از مرکز، استاندار استان مربوطه.

تبصره - در مواردی که استاندار شخصاً در هیأت ترک مناقصه موضوع این ماده شرکت کند و با نظر موافق صورتجلسه مربوط را امضاء نماید تأیید مجدد وی ضرورت ندارد.

۳- در مورد معاملات مربوط به قوه قضائیه، شورای نگهبان، صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، دیوان محاسبات کشور و سایر مؤسسات دولتی که به صورت مستقل اداره می‌شوند و تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی نیستند، به ترتیب رئیس قوه قضائیه یا حسب مورد یکی از معاونین منتخب وی، رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، رئیس دیوان محاسبات کشور و بالاترین مقام دستگاه اجرائی ذی ربط.

۴- در مورد معاملات مربوط به مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی بالاترین مقام اجرائی نهاد یا مؤسسه مربوط.

و - در اجرای بند «هـ» این ماده در صورتی که مبلغ معامله بیش از دویست برابر نصاب معاملات کوچک باشد انجام معامله پس از تصویب هیأت‌های سه نفری موضوع این ماده تا پایان برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران منوط به تأیید شورای اقتصاد و پس از

آن منوط به تأیید هیأتی مرکب از رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (دبیر هیأت)، وزیر امور اقتصادی و دارائی و بالاترین مقام مذکور در بند «ه» خواهد بود.

ماده ۲۹ - موارد عدم الزام به برگزاری مناقصه در موارد زیر الزام به برگزاری مناقصه نیست و دستگاه‌های اجرائی مندرج در بند «ب» ماده (۱) این قانون می‌توانند بدون انجام تشریفات مناقصه، معامله مورد نظر را انجام دهند:

الف - خرید اموال منقول، خدمات و حقوقی که به تشخیص و مسؤولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها منحصر به فرد (انحصاری) بوده و دارای انواع مشابه نباشد.

ب - خرید، اجازه به شرط تملیک یا اجاره گرفتن اموال غیرمنقول که به تشخیص و مسؤولیت وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها با کسب نظر از هیأت کارشناسان رسمی دادگستری حداقل سه نفر و یا هیأت کارشناسان خبره مربوطه در صورت نبود کارشناسان رسمی انجام خواهد شد.

ج - خرید اموال منقول و غیرمنقول، کالا و خدمات با قیمت تعیین شده یا کمتر یا حقوقی که نرخ‌های آنها از طرف مراجع قانونی ذی‌صلاح تعیین شده باشد.

د - تعمیر تجهیزات و ماشین‌آلات ثابت و متحرک و تأمین تجهیزات و ماشین‌آلات صرفاً جایگزین و مرتبط با تداوم تولید در واحدهای تولیدی به نحوی که شامل توسعه واحد نگردد به تشخیص و مسؤولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه جزئی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها بارعایت صرفه و صلاح کشور.

ه - خرید خدمات مشاوره اعم از مهندسی مشاور و مشاوره فنی بازرگانی مشتمل بر مطالعه، طراحی و یا مدیریت بر طرح و اجرا و نظارت و یا هر نوع خدمات مشاوره‌ای و کارشناسی .

آئین‌نامه اجرائی این بند جهت تعیین ضوابط، موازین و معیارهای خدمات مشاوره حداکثر ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

و - خدمات فرهنگی و هنری، آموزشی و ورزشی و نظایر آن به تشخیص و مسئولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی که امکان برگزاری مناقصه مقدور نباشد با رعایت صرفه و صلاح کشور.

ز - خرید قطعات یدکی برای تعویض و یا تکمیل لوازم و تجهیزات ماشین آلات ثابت و متحرک موجود و همچنین ادوات و ابزار و وسایل اندازه گیری دقیق و لوازم آزمایشگاه های علمی فنی و نظایر آن که تأمین آن با تشخیص بالاترین مقام اجرایی از طریق مناقصه امکان پذیر نباشد، با تعیین بهای مورد معامله از سوی حداقل یک نفر کارشناس رشته مربوط که حسب مورد توسط وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها انتخاب می شود.

ح - در مورد معاملات محرمانه به تشخیص هیأت وزیران به رعایت صرفه و صلاح کشور.

ط - خرید سهام و تعهدات ناشی از اجرای احکام قضائی.

ماده (۳۰) نسخ قوانین از تاریخ تصویب این قانون تمامی قوانین و مقررات مغایر دستگاه های مشمول این قانون منسوخ می گردد.

قانون فوق مشتمل بر سی ماده و ده تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ بیست و پنجم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۱/۳/۱۳۸۳ با اصلاحاتی در بند «ب» ماده (۱) و بند «ب» ماده (۲۸) و ماده (۳۰) و حذف بندهای «د»، «ه» و جز (۳) بند «ز» ماده (۲۸) به تصویب مجمع تشخیص مصلحت نظام رسید.